

Pravidla

[část I: PRÁVO]

Vrána

Gemini 2022

Část I: PRÁVO

Obsah:

1. **Definice práva**
2. **Právní norma - předpis - řád**
3. **Právní osobnost - svéprávnost - vznik práv a povinností**
4. **Zastoupení**
Delikty - druhy
5. **Přestupky (správní delikty)**
6. **Odpovědnost za civilní delikt**
7. **Trestné činy - trestní odpovědnost**
8. **Vybrané trestné činy**
9. **Postavení dítěte (deklarace práv dítěte, zákon o rodině)**
10. **Osobnostní práva & osobní údaje**
11. **Příroda (lesní zákon, zákon o ochraně přírody)**
12. **Hygienická vyhláška**
13. **Další předpisy**

Milá sestro, milý bratře!

Pokud máš v ruce tento sešitek, jistě chápeš, že přečtením této - ani stonásobně silnější - příručky nedostaneš záruku, že bys poznal spolehlivě platné právo, a už vůbec, že bys uměl v každé situaci postupovat podle něj ...

Co s tím? - postupy jsou dva, kombinovatelné: jednak tápat, hledat v knihách a hledat zkušenosti jiných - jednak vyjít ze zásad slušnosti, opatrnosti, spravedlnosti, přirozeného úsudku ...

Ostatně právě tyto hodnoty - podle mě základním způsobem - vyjadřuje prvních asi deset ustanovení Občanského zákoníku (89/2012 Sb.). Těch pár vět-pravidel by si snad skoro doslova měl vrýt do paměti každý, jsou totiž základem občanského a právní bytí a soubytí nás všech - svobodných zodpovědných lidských bytostí :

Vrána, spoluautor zákoníku, Orlovy, srpen 2014

* * *

§ 1

(1) Ustanovení právního řádu upravující vzájemná práva a povinnosti osob vytvářejí ve svém souhrnu soukromé právo. Uplatňování soukromého práva je nezávislé na uplatňování práva veřejného.

(2) Nezakazuje-li to zákon výslovně, mohou si osoby ujednat práva a povinnosti odchylně od zákona; zakázána jsou ujednání porušující dobré mravy, veřejný pořádek nebo právo týkající se postavení osob, včetně práva na ochranu osobnosti.

§ 2

(1) Každé ustanovení soukromého práva lze vykládat jenom ve shodě s Listinou základních práv a svobod a ústavním pořádkem vůbec, se zásadami, na nichž spočívá tento zákon, jakož i s trvalým zřetelem k hodnotám, které se tím chrání. Zejde-li se výklad jednotlivého ustanovení pouze podle jeho slov s tímto příkazem, musí mu ustoupit.

(2) Zákonnému ustanovení nelze přikládat jiný význam, než jaký plyne z vlastního smyslu slov v jejich vzájemné souvislosti a z jasného úmyslu zákonodárce; nikdo se však nesmí dovolávat slov právního předpisu proti jeho smyslu.

(3) Výklad a použití právního předpisu nesmí být v rozporu s dobrými mravy a nesmí vést ke krutosti nebo bezohlednosti urážející obyčejné lidské cítění.

§ 3

(1) Soukromé právo chrání důstojnost a svobodu člověka i jeho přirozené právo brát se o vlastní štěstí a štěstí jeho rodiny nebo lidí jemu blízkých takovým způsobem, jenž nepůsobí bezdůvodně újmu druhým.

- (2) Soukromé právo spočívá zejména na zásadách, že
- a) každý má právo na ochranu svého života a zdraví, jakož i svobody, cti, důstojnosti a soukromí,
  - b) rodina, rodičovství a manželství požívají zvláštní zákonné ochrany,
  - c) nikdo nesmí pro nedostatek věku, rozumu nebo pro závislost svého postavení utrpět nedůvodnou újmu; nikdo však také nesmí bezdůvodně těžit z vlastní neschopnosti k újmě druhých,
  - d) daný slib zavazuje a smlouvy mají být splněny,
  - e) vlastnické právo je chráněno zákonem a jen zákon může stanovit, jak vlastnické právo vzniká a zaniká, a
  - f) nikomu nelze odepřít, co mu po právu náleží.

(3) Soukromé právo vyvěrá také z dalších obecně uznaných zásad spravedlnosti a práva.

§ 4

(1) Má se za to, že každá svéprávná osoba má rozum průměrného člověka i schopnost užívat jej s běžnou péčí a opatrností a že to každý od ní může v právním styku důvodně očekávat. (...)

§ 5

(1) Kdo se veřejně nebo ve styku s jinou osobou přihlásí k odbornému výkonu jako příslušník určitého povolání nebo stavu, dává tím najevo, že je schopen jednat se znalostí a pečlivostí, která je s jeho povoláním nebo stavem spojena. Jedná-li bez této odborné péče, jde to k jeho tíži.

(2) Proti vůli dotčené strany nelze zpochybnit povahu nebo platnost právního jednání jen proto, že jednal ten, kdo nemá ke své činnosti potřebné oprávnění, nebo komu je činnost zakázána.

§ 6

(1) Každý má povinnost jednat v právním styku poctivě.

(2) Nikdo nesmí těžit ze svého nepoctivého nebo protiprávního činu. Nikdo nesmí těžit ani z protiprávního stavu, který vyvolal nebo nad kterým má kontrolu.

§ 7

Má se za to, že ten, kdo jednal určitým způsobem, jednal poctivě a v dobré víře.

§ 8

(...) Zjevné zneužití práva nepožívá právní ochrany.

§ 10

(1) Nelze-li právní případ rozhodnout na základě výslovného ustanovení, posoudí se podle ustanovení, které se týká právního případu co do obsahu a účelu posuzovanému právnímu případu nejbližšího.

(2) Není-li takové ustanovení, posoudí se právní případ podle principů spravedlnosti a zásad, na nichž spočívá tento zákon, tak aby se dospělo se zřetelem k zvyklostem soukromého života a s přihlédnutím k stavu právní nauky i ustálené rozhodovací praxi k dobrému uspořádání práv a povinností.

§ 12

Každý, kdo se cítí ve svém právu zkrácen, může se domáhat ochrany u orgánu vykonávajícího veřejnou moc (dále jen „orgán veřejné moci“). Není-li v zákoně stanoveno něco jiného, je tímto orgánem veřejné moci soud.

§ 13

Každý může důvodně očekávat, že jeho právní případ bude rozhodnut obdobně jako jiný právní případ, který již byl rozhodnut a který se s jeho právním případem shoduje v podstatných znacích; byl-li právní případ rozhodnut jinak, má každý, kdo se domáhá právní ochrany, právo na přesvědčivé vysvětlení důvodu této odchylky.

1. Definice práva

Definice - Co je právo?...

a) *sociologická (19. st.)* :

... pravidla o nichž se společnost shoduje, že jsou právem a která reálně působí

b) *přirozenoprávní (11.,17., 20. st.)* :

... vyjádření pravidel spravedlnosti a řádu, daného naší přirozeností (od Boha, přírodními zákony, rozumem...)

> zákonodárce je povolán tuto spravedlnost hledat a formulovat

c) *římskoprávní (Ulpianus, 2.st. n.l.)*:

... normativní systém vynucovaný státní mocí

> donucení státní mocí je tím podstatným rozdílem oproti ostatním normám (např. pravidlům fotbalu)

> skvělá definice, ale neřeší problém nacistického, komunistického "práva" > přirozenoprávní b. ano

2. Právní norma - předpis - řád

právní norma = pravidlo lidského jednání (zákaz/příkaz), jehož dodržování je vynucováno státem

právní předpis = souhrn norem upravujících určitou oblast (v jednom dokumentu)

- liší se dle autora :

orgán veřejné moci		právní předpis
Parlament ČR (Poslanecká sněmovna, Senát)	→	ústava, ústavní zákony
	→	'běžné' zákony
Vláda ČR / Ministerstva ČR	→	vyhlášky ministerstev (+ <i>nařízení vlády</i>)

Kraje / krajské úřady	→	vyhlášky / nařízení krajů
Obce / obecní úřady	→	vyhlášky / nařízení obcí

- čím výš - tím obecnější úprava a vyšší právní moc

- vyšší mohou zmocnit nižší k provedení (zákon stanovit, že detaily budou v vyhlášce)

- účinnost: od uvedeného data (jinak ihned), nejdříve však od vyhlášení (=uveřejnění)

- vyhlášení :

zákony, nařízení vl. a vyhlášky min.

- ve sbírce zákonů ("Sb.") (<http://www.mvcr.cz>)

vyhlášky obcí / krajů

- na místním úřadě

- rozpor mezi nižší X vyšší normou: pokud vyjde nižší norma a je v rozporu s jinou vyšší normou >> přesto nižší norma platí, dokud soud v jednotlivém případě nerozhodne, že nižší norma je neaplikovatelná (nebo Ústavní soud ji nezruší) !

- systém novel: novela je pozdější předpis, kterým se mění nějaká část "otcovského předpisu" (např. zákon č. **40/2009 Sb. trestní zákoník** je dnes poupraven asi 15 novelami, stále se však označuje původním označením "zák. 40/2009 Sb., trestní zákoník - ve znění pozdějších předpisů")

Prameny ? > koupit předpis papírově v edici Úplné znění ("ÚZ") - nakladatelství: *Sagit*

> na internetu - např. <http://www.zakonyprolidi.cz>

> u běžnějších zákonů a vyhlášek stačí zadat název do vyhledávače

právo veřejné a soukromé

- právo veřejné = týká se vztahů s veřejným zájmem

- ve veřejnoprávních vztazích jsou nerovné subjekty: OBČAN X VEŘEJNÁ MOC (STÁT, OBEC)

- odpověď veř.práva: trestní právo, stavební právo, daňové pr., právo živ. prostředí, ...

- porušení veř. práva (správní delikt/tr.čin) - je stíháno státem (s jeho prostředky, povinně)

- právo soukromé = upravuje soukromé vztahy mezi soukromými osobami

- v soukromém pr. jsou subjekty rovné : ČLOVĚK : ČLOVĚK ....

- odpověď soukromého práva: občanské právo, (+- pracovní pr., autorské pr. ...)

- porušení práva - řeší sobě rovní účastníci , jsou si rovni i před soudem ,

3. Právní osobnost x Svěprávnost

PRÁVNÍ OSOBNOST = způsobilost mít práva a povinnosti (být jejich nositelem)
- má ji každý člověk (=fyzická osoba) od narození do smrti
- má ji každá právnická osoba od vzniku do zániku

fyzická osoba = každý člověk od narození
právnická osoba = sdružení osob (majetku) právem za osobu uznané (princip registrace)
např.: obchodní společnosti (s.r.o.), církve, nadace, spolky, obce

SVĚPRÁVNOST = schopnost svým jednáním na sebe práva/povinnosti brát (uzavřít smlouvu atd.)
- fyz.os. - plná svěprávnost k jakémukoliv právnímu jednání od 18 let
- částecná dle úkonu i dříve (koupě zmrzliny dítětem)
- práv. os. - jedná prostřednictvím svého zástupce

Nezletilý (dítě) je má svěprávnost omezenou: je svěprávný pouze k takovému právnímu jednání, které odpovídá rozumové a volní vyspělosti dítěte
> neexistuje ostrá věková hranice, posuzuje se podle okolností každého případu
> např. 7-leté dítě může uzavřít kupní smlouvu o koupi zmrzliny, ale nikoliv počítače či domu

> POZOR: neplést právní osobnost X svěprávnost
>> i dítě může být stranou smlouvy o koupi domu (má plnou osobnost = schopnost mít práva),
>> za dítě musí smlouvu muset uzavřít zástupce (který je narozd. od dítěte dost/plně svěprávný)

VZNIK PRÁV A POVINNOSTÍ

práva a povinnosti vznikají různě:

- 1) ze zákona přímo (právo na život, právo dítěte na výživu&péči rodičů)
- 2) z rozhodnutí orgánu veřejné moci (právo střediska na dotaci, povinnost ukončit tábor z rozhodnutí hygienika)
- 3) z právních úkonů (kupní smlouva = právo dostat zboží a povinnost zaplatit cenu)
- 4) z odpovědnosti za delikt (povinnost nahradit škodu, zaplatit pokutu ...)

4. Zastoupení

zastoupení = úkony může za každou (fyz./pr.) osobu činit i zástupce
- na základě pověření (k danému pr. úkonu)
- při zastoupení úkon vykoná zástupce (např. podepíše kupní smlouvu), ale účinky vzniknou zastoupenému (např. nabude kupovanou věc)

- zástupce se prokazuje "plnou mocí"

- pověření vzniká uzavřením smlouvy "smlouvy příkazní" / "smlouvy mandátní"
- zástupce musí upozornit třetí stranu, že jedná jako zástupce
- zástupce odpovídá zastoupenému za porušení pravidel mezi nimi sjednaných
- avšak zastoupený je i takovým pr. úkonem zástupce vázán (ledaže třetí strana věděla, že zástupce pravidla k zastupování porušuje)

- zástupce je povinen respektovat pokyny zastoupeného, upozorňovat na nevhodnost pokynů a nečekané okonosti, jednat v zájmu zastoupeného
- zástupce na zastoupeného převede všechny užítky, které získal
- zastoupený zástupci nahradí všechny (odpovídající) výdaje +nahradí škodu

zastoupení vzniká i na základě pracovního zařazení nebo výkonu funkce (pověření k činnosti, při které se obvykle daný úkon činí)

Např. koupě mapy vedoucím na výpravě, neboť to je obvyklý úkon při vedení oddílu a vedoucí byl do vedení střediskem ustanoven = vedoucí kupuje mapu jako zástupce, mapu koupil do vlastnictví střediska a to mu proplatí cenu mapy a účelně vynaložené náklady na pořízení, např. poštovné, pokud mapu např. musel objednat přímo od vydavatele ...

delikty - druhy

Delikt = porušení práva, právní povinnosti >> důsledkem je vždy nová sankční povinnost

Existují tři základní druhy právní odpovědnosti s různým režimem (mohou se uplatnit souběžně) :

- A) správní delikty - definovány v různých předpisech (pro fyz. i pr. osoby)
- B) civilní delikty - např. způsobená škoda, nezaplacený dluh atd. (dle občanského zákoníku aj.)
- C) trestné činy - definovány pouze v trestním zákoníku

5. Správní delikty (přestupky...)

- odpovídá se za zaviněné (stačí nedbalostí) porušení pr. předpisu
- např.: zk. 200/1990 Sb. o přestupcích, hygienické vyhlášky, lesního zák., vodního zák., zák. o silničním provozu, aj.)
- a to za ohrožení zájmů společnosti (*veřejného zájmu - zejména pořádku, slušnosti, bezpečnosti,...., nebo pravidel pro "zvláštní" činnosti - např. využívání lesů, plavbu, provoz auta,....*)
- odpovídá fyzická osoba od 15 let, v důsledku jejíhož jednání byl předpis porušen
- u některých spr. deliktů i právnická os. (*nesplnění daňových povinností, neoprávněná stavba,....*)
- nejobvyklejší delikty (přestupky) se promlčují za 1 rok

- příklad správních deliktů: *neoprávněné lovení a odchyt zvěře, narušení režimu ochrany vojenského zařízení či prostoru, porušení pravidel provozu veř. koupaliště, porušení povinností při pořádání zotavovacích akce, neoprávněný vjezd do lesa, aj.*
- sankce: obvykle pokuta , někdy propadnutí věci, zákaz činnosti, aj. (nikdy ne trest odnětí svobody)
- rozhoduje policie, přestupková komise obecního úřadu, lesní/vodní stráž, nebo jiný speciální orgán (*hygienik, hajný, stavební úřad, ...*)
- u "speciálních" činností (neoprávněná stavba, ekologická škoda, nakládání s výbušninami,...) může být pokuta i vysoká - desítky tis. Kč

Praktické tipy:

- 1) projednat přestupek a uložit sankci, kterou může být napomenutí, pokuta, zákaz činnosti a propadnutí věci, mohou **pouze orgány, kterým to dovoluje zákon.**
    - a) "obecné" přestupky (proti pořádku, slušnosti, apod. --dle přestupkového zk., a vyhlášky o silničním provozu, aj.) je oprávněna projednat a uložit sankci policie obecní, policie státní, obecní úřad v přestupkové komisi.
    - b) speciální delikty (v odborné oblasti -- např. proti hygienickému zákonu/vyhlášce, proti lesnímu zákonu/ ...) projednává zpravidla zákonem stanovený odborný orgán (hygienik, lesní správa, ...)
>> starosta ani policie nemůže stíhat porušení hygienické vyhlášky na táboře :)

  - 2) přestupky dle zák. o přestupcích (č. 200/1990 Sb., o přestupcích):
    - s přihlédnutím k naší činnosti bude v přestupkovém řízení ukládána nejčastěji asi pokuta a to většinou v **blokovém řízení**. Zákon stanovuje pro blokové řízení několik pravidel:
    - V blokovém řízení lze uložit pokutu **do 1000,- Kč**, pokud zákon nestanoví vyšší.
    - Blokovou pokutu lze uložit, je-li přestupek spolehlivě **zjištěn** a pokud **nepostačuje domluva** a obviněný **je ochoten ji zaplatit**.
    - Proti uložení pokuty v blokovém řízení se **nelze odvolat**. Pokud jsme tedy už jednou s pokutou souhlasili nebo jsme ji i zaplatili, nemůžeme se proti této blokové pokutě dodatečně odvolávat.
    - Pověřené osoby jsou **povinny se prokázat** (například služebním odznakem, průkazem, uniformou apod.)
    - nemůžeme-li zaplatit pokutu na místě (ale souhlasíme s blokovou pokutou), dostaneme **blok na pokutu na místě nezaplacenou**. Na tomto bloku najdeme i poučení o způsobu zaplacení pokuty, o lhůtě její splatnosti a o následcích nezaplacení pokuty.
    - Jsme-li přesvědčení, že jsme se ničím neprovinili, **můžeme zaplacení blokové pokuty odmítnout**. Tehdy proběhne běžné správní řízení, v něm písemné rozhodnutí o naší vině či nevině. Pokuty ukládané **ve správním řízení však mohou být vyšší**. Proti prvoinstančnímu rozhodnutí se můžeme odvolat k odvolacímu (nadřízenému) správnímu orgánu. Při nespokojenosti s rozhodnutím tohoto odvolacího orgánu se můžete obrátit na soud.
- >> Je-li pokuta uložena pořadateli (středisku), a není-li zanedbatelná a lze-li o vině podle našeho názoru polemizovat, je vhodné trvat na projednání ve správním řízení (za středisko bude vystupovat někdo zkušený, dá se zajistit pomoc právníka či ústředí, apod.)

6. Odpovědnost za civilní delikt

Za škodu odpovídá, kdo ji svým protiprávním jednáním zavinil

- odpovídá se za zaviněné porušení právní povinnosti (např. škoda, nezaplacený dluh) podle občanského zákoníku
- a to za vzniklou škodu či ušlý zisk ("oč se majetek poškozeného zmenšil přičiněním škůdce")
- odpovídá každá fyzická osoba, která škodu způsobila (je povinna nahradit škodu)
- nezletilý odpovídá společně s tím, kdo měl vykonávat dozor (mezi sebou se dělí podle zavinění)

---

zákon 89/2012 Sb., Občanský zákoník

Odpovědnost za škodu a za bezdůvodné obohacení

Předcházení hrozícím škodám

§ 2900 Každý je povinen počínat si tak, aby nedocházelo ke škodám na životě, zdraví, na právech jiného, na přírodě a životním prostředí.

§ 2903 Komu škoda hrozí, musí zakročit přiměřeně okolnostem ohrožení, jinak odpovídá sám

§ 2901 Každý musí zakročit proti hrozící škodě i ve prospěch jiné osoby, vyžadují-li to okolnosti či zvyklosti a je-li to snadné vzhledem k závažnosti hrozící škody.

Odpovědnost za újmu /škodu

§ 2910, 2913

(1) Každý odpovídá za škodu, kterou způsobil porušením právní povinnosti.

(2) Odpovědnosti se zproští ten, kdo prokáže, že škodu nezavinil.

Odpovědnost společných škůdců

§ 2915

Způsobí-li škodu více škůdců společně, může poškozený žádat celou náhradu po kterémkoliv. Mezi sebou se pak škůdci vyrovnají podle podílu na způsobení škody ("regres").

Odpovědnost právnické osoby - Odpovědnost za zjednanou osobu

§ 2914, 2917

Škůdce (*sk.středisko*), který použil při své činnosti zaměstnance či jiného pomocníka (*vedoucí ve skautu...*) odpovídá za škodu pomocníkem způsobenou, jako by ji způsobil sám.

> Kdo byl povinen uhradit škodu za jiného, může se proti němu sám domáhat náhrady. ("regres")

Krajní nouze & Nutná obrana (civilní)

Krajní nouze ("přírodní" nehoda ~náhoda)

§ 2906

Kdo způsobil škodu, když odvracel přímo hrozící nebezpečí, které sám nevyvolal, není za ni odpovědný,

- ledaže bylo možno toto nebezpečí za daných okolností odvrátit jinak

- anebo jestliže je způsobený následek zřejmě stejně závažný nebo závažnější než ten, který hrozil.

Nutná obrana (cílený útok člověka)

§ 2905

Rovněž neodpovídá za újmu, kdo ji způsobil v nutné obraně proti hrozícímu nebo trvajícím útoky.

- O nutnou obranu nejde, jen byla-li zcela zjevně nepřiměřená povaze a nebezpečnosti útoku.

>> Kdo odvracel hrozící újmu, má právo na náhradu účelně vynaložených nákladů a na náhradu své újmy, kterou přitom utrpěl, i proti tomu, v jehož zájmu jednal, a to nejvýše v rozsahu odpovídajícím újmě, která byla odvrácena.

Odpovědnost za újmu způsobenou dětmi

§ 2920-1 Obč.zk.

Nezletilý ... odpovídá za újmu jím způsobenou,
je-li starší 13 let a zároveň
je-li schopen ovládnout své jednání a posoudit jeho následky;
společně a nerozdílně s ním odpovídá, kdo je povinen vykonávat nad ním dohled.

Není-li nezletilý škůdce odpovědný pro nedostatek věku či nedostatek schopnosti ovládnout své jednání nebo posoudit jeho následky, odpovídá za škodu ten, kdo je povinen vykonávat nad ním dohled.

(2) Kdo je povinen vykonávat dohled, zproští se odpovědnosti, jestliže prokáže, že náležitý dohled nezanedbal.

Mohou tedy nastat 4 situace:

Podle toho, kdo, ...

...porušil své povinnosti >	> bude odpovídat
▼ ▼	▼ ▼
jen dohlízející	> jen dohlízející
jen nezletilý	> jen nezletilý
dohlízející i nezletilý	> dohlízející i nezletilý
ani dohlízející ani nezletilý	> ani dohlízející ani nezletilý > pak odpovídají rodiče

>> POZOR: Pro schopnost dítěte odpovídat za civilní škodu není žádná ostrá věková hranice (rozhodující je rozumová a volní vyspělost vzhledem k okolnostem .... *stejně jako u svéprávnosti*)

(3) Vykonává-li dohled právnická osoba, odpovídá poškozenému tato právnická osoba - ta však může náhradu poté požadovat po odpovědném pracovníkovi

---

§ 2922

Škůdce, který se uvedl vlastní vinou do stavu, že není schopen ovládnout své jednání nebo posoudit jeho následky, je povinen nahradit újmu v tomto stavu způsobenou; společně a nerozdílně s ním odpovídají ti, kteří jej do tohoto stavu úmyslně přivedli.

Odpovědnost za újmu způsobenou úmyslným jednáním proti dobrým mravům

§ 2909

Za újmu odpovídá i ten, kdo ji způsobil úmyslným jednáním proti dobrým mravům.

Na něco jsme pojištěni skrze rámcovou pojistnou smlouvu Junáka (ČRDM)

- úraz <- všichni účastníci akce vč. hostů-neskautů, jestliže(!) je pořadatelem Junák či org.jednotka
- špatné rozhodnutí vedoucího - cca do 1 MIL. Kč - vztahuje se na vedoucí střediska, ZVS, vůdce oddílu, ZVO, vůdce tábora akce. Dále lze dopojistit členy 15+let jmenovitě > Doporučeno!

>> pojistku objednává středisko ve SkautISu á 50,-Kč/osoba/rok = vhodné se nechat pojistit (!!)

7. Trestné činy - Trestní odpovědnost

Jde o nejzávažnější porušení práva, tedy o ohrožení zájmů chráněných společností (státem).

Všechny druhy trestných činů včetně jejich znaků (skutkové podstaty) a možné tresty jsou stanoveny v zákoně č. 40/2009 Sb., **trestní zákoník** v platném znění.

Odpovědnost vůči společnosti znamená, že žalobcem je vždycky stát (prostřednictvím státního zástupce). Jeden člověk tedy nemůže podat na druhého trestněprávní obžalobu.

trestný čin = zaviněné jednání - definované v trestním zákoníku jako trestný čin
trestní odpovědnost = mají (jen) fyzické osoby od 15 let !
zavinění = volní a vědomostní vztah k důsledku našeho jednání; 2 druhy:
- úmysl (vím a chci) (většinou je třeba úmyslné zavinění)
- nedbalost (nevím nebo nechci, ale vědět jsem měl, popř. neměl jsem lehkovážně spoléhat)
- o vině a trestu rozhoduje vždy soud na základě obžaloby podané státním zástupcem
- tr. činy vyšetřuje Policie ČR

Pokud nás chce Policie vyšetřovat/vyslechnout

> máme povinnost vypovídat pravdivě jako svědek a poskytnout součinnost (vydat důkaz apod.)

> ale nejsme povinni vypovídat proti sobě (jde-li o náš tr.čin)

> nejsme povinni Policii poskytovat součinnost proti sobě (např. vydat listiny, vzorek krve, apod.)

> máme právo žádat přítomnost našeho obhájce (tj. zavolat mu a vyčkat jeho příchodu),

>> Policie však je povinna nám ho zajistit jen u závažných tr. činů + vždy, když jsme zbaveni svobody

> pokud má být vyšetřována činnost svěřeného dítěte, vždy kontaktovat vedení střediska a rodiče!

zákon 40/2009 Sb. trestní zákoník:

Trestný čin

1) Trestným činem je protiprávní čin, jehož znaky jsou uvedeny v tomto zákoně.

2) Čin, jehož stupeň nebezpečnosti pro společnost je nepatrný, není trestným činem, i když jinak vykazuje znaky trestného činu.

3) K trestnosti činu je třeba úmyslného zavinění, nestanoví-li tento zákon výslovně, že postačí zavinění z nedbalosti.

4) Stupeň nebezpečnosti činu pro společnost je určován zejména významem chráněného zájmu, který byl činem dotčen, způsobem provedení činu a jeho následky, mírou jeho zavinění a jeho pohnutkou.

Zavinění

Trestný čin je spáchán úmyslně, jestliže pachatel

- a) chtěl způsobem v tomto zákoně uvedeným porušit nebo ohrozit zájem chráněný tímto zákonem, nebo
- b) věděl, že svým jednáním může takové porušení nebo ohrožení způsobit, a pro případ, že je způsobí, byl s tím srozuměn.

Trestný čin je spáchán z nedbalosti, jestliže pachatel

- a) věděl, že může způsobem v tomto zákoně uvedeným porušit nebo ohrozit zájem chráněný tímto zákonem, ale bez přiměřených důvodů spoléhal, že takové porušení nebo ohrožení nezpůsobí, nebo
- b) nevěděl, že svým jednáním může takové porušení nebo ohrožení způsobit, ač vědět měl a mohl.

...

Pokus trestného činu

1) Jednání pro společnost nebezpečné, které bezprostředně směřuje k dokonání trestného činu a jehož se pachatel dopustil v úmyslu trestný čin spáchat, je pokusem trestného činu, jestliže k dokonání trestného činu nedošlo.

2) Pokus trestného činu je trestný podle trestní sazby stanovené na dokonaný trestný čin.

3) Trestnost pokusu trestného činu zaniká, jestliže pachatel dobrovolně upustil od dalšího jednání ...

Pachatel, spolupachatel a účastník trestného činu

- Byl-li trestný čin spáchán společným jednáním dvou nebo více osob, odpovídá každá z nich, jako by trestný čin spáchala sama (spolupachatelé).

- Totéž platí pro pomocníka, návodce, organizátora

Okolnosti vylučující trestnost

- Věk

Kdo v době spáchání činu nedovršíl patnáctý rok svého věku, není trestně odpovědný.

- Krajiní nouze (trestní)

Čin jinak trestný, kterým někdo odvrací nebezpečí přímo hrozící zájmu chráněnému tr. zákoníkem, není trestným činem.

> Nejde o krajiní nouzi, jestliže bylo možno toto nebezpečí za daných okolností odvrátit jinak anebo způsobený následek je zřejmě stejně závažný nebo ještě závažnější než ten, který hrozil.

> Nejde o krajiní nouzi, také jestliže ten, komu nebezpečí hrozilo, je povinen je snášet.

- Nutná obrana (trestní)

Čin jinak trestný, kterým někdo odvrací přímo hrozící nebo trvajícím útokem na zájem chráněný tr. zákoníkem, není trestným činem.

> Nejde o nutnou obranu, byla-li obrana zcela zjevně nepřiměřená způsobu útoku.

Trestání mladistvých

- týká se jich zvláštní zákon č. 218/2003 Sb., o soudnictví ve věcech mládeže
- kdo: 15 – 18 let – kdo v době spáchání TČ dosáhl věku 15 let a nepřesáhl 18 let
- smyslem trestu pro mladistvého je náprava a převýchova. Soud při stanovení trestu přihlíží k povahovým vlastnostem i k prostředí, z něhož pachatel pochází; cíl = výchova a náprava
- trest se vyměřuje v poloviční sazbě ve srovnání s dospělými, maximální hranice je 10 let,
- soud může místo trestu nařídit ochranné nebo výchovné opatření ve zvláštním výchovném zařízení

Z předchozího textu je zřejmé, že už od 15 let mají skauti spoluzodpovědnost i při oddílových činnostech. Není tedy pravda, že při každém průšvihy je namočen jen vedoucí oddílu. Za konkrétní věc může podle situace odpovídat buď jen vedoucí oddílu nebo více osob současně nebo klidně pouze samotný skaut. Vždy záleží na posouzení soudu (v případě trestných činů) nebo jiných příslušných orgánů (v případě přestupku).

Co bych si měl při činnosti s dětmi vždy uvědomit?

- **v úvahu v žádném případě nepřipadá akce konaná načerno** bez vědomí vedoucího – pokud by např. rádce na vlastní pěst podniknul třeba družinovou výpravu a něco se stalo, je velmi pravděpodobné, že by veškerá odpovědnost padla na něj. V praxi vedoucí oddílu ví, kdy máte pravidelné družinové schůzky. Pokud by se mimo tento obvyklý čas měla konat nějaká jiná akce družiny (nebo třeba i schůzka byla výjimečně přeložena na jiný den), je nutné, aby o tomto byl vedoucí oddílu dopředu **informován** a aby akci **odsouhlasil**. V případě nerespektování této věci by kromě právních následků došlo zcela jistě i k pošramocení pověsti oddílu.
- rovněž **není žádoucí dělat bez dozoru dospělé osoby s dětmi některé "rizikové činnosti"** – typicky se jedná o koupání, slaňování nebo výpravy na kolech. U těchto aktivit by měl být přítomen někdo dospělý z oddílu, kdo je dostatečně proškolený (ideálně člověk s vůdcovskou zkouškou).
- vždy je při činnosti s dětmi potřeba jim **vysvětlit, jak se co má dělat**. Jako příklad můžeme uvést štípání dřeva. Pokud se vlčce poraní při práci se sekerou a vyjde najevo, že mu nikdo neřekl, jak s ní má pracovat, je to pro dozor (což může být i rádce) vždy přitěžující okolnost. Naopak pokud rádce vlčeti dopředu jasně řekne, co má a co nemá se sekerou dělat, má v případě úrazu výrazně lepší pozici a vina bude spíš v neposlušnosti vlčete.
- nemělo by se stávat, že **ponechám družinu při nějaké činnosti zcela bez dozoru**. Mám tím na mysli třeba následující situaci. mám za úkol připravit s družinou slibový oheň a pošlu družinu (v níž není nikomu 15 let) do lesa, aby pokáceli soušku. Souška při pádu zlomí někomu nohu. V tomto případě by rozhodující část viny byla nejspíš na mně, který jsem družinu do lesa poslal.

8. Vybrané trestné činy

vybraná ustanovení zákona č. 40/2009 Sb., **trestního zákoníku**

-----*(pořádek)*-----

§ 346 Křivá výpověď

...(2) Kdo jako svědek ...

- a) uvede nepravdu o okolnosti, která má podstatný význam pro rozhodnutí *orgánu veřejné moci*
b) takovou okolnost zamlčí, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až tři léta nebo peněžitým trestem...

§ 287 Šíření toxikomanie

(1) Kdo svádí jiného ke zneužívání jiné návykové látky než alkoholu nebo ho v tom podporuje anebo kdo zneužívání takové látky jinak podněcuje nebo šíří, bude potrestán odnětím svobody až na tři léta ...

(2) Odnětím svobody na 1 rok až 5 let bude pachatel potrestán, spáchá-li čin vůči dítěti nebo *organizovaně*,

§ 304 Pytláctví

(1) Kdo neoprávněně uloví zvěř nebo ryby v hodnotě nikoliv nepatrné, nebo ukryje, na sebe nebo jiného převede, nebo přechovává zvěř nebo ryby neoprávněně ulovené, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta ...

§ 358 Výtržnictví

(1) Kdo se dopustí veřejně nebo na místě veřejnosti přístupném hrubé neslušnosti nebo výtržnosti zejména tím, že napadne jiného, hanobí hrob, historickou nebo kulturní památku, anebo hrubým způsobem ruší ...shromáždění nebo obřad občanů, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo peněžitým trestem.

(2) Odnětím svobody až na tři léta bude pachatel potrestán, spáchá-li čin jako člen organizované skupiny.

§ 272 Obecné ohrožení

(1) Kdo úmyslně ...vydá lidi v nebezpečí smrti nebo těžké újmy na zdraví nebo cizí majetek v nebezpečí škody velkého rozsahu tím, že způsobí požár nebo povodeň nebo škodlivý účinek výbušnin, plynu, elektřiny nebo jiných podobně nebezpečných látek nebo sil nebo se dopustí jiného podobného nebezpečného jednání (obecné nebezpečí), nebo kdo obecné nebezpečí zvýší anebo ztíží jeho odvrácení nebo zmírnění, bude potrestán odnětím svobody na tři až osm let.

§ 273 (1) Kdo z nedbalosti způsobí nebo zvýší obecné nebezpečí anebo ztíží jeho odvrácení nebo zmírnění, bude potrestán odnětím svobody až na 2 roky nebo zákazem činnosti.

§ 286 (1) Kdo vyrobí, sobě nebo jinému opatří anebo přechovává předmět určený k nedovolené výrobě omamné nebo psychotropní látky, přípravku obsahujícího omamnou nebo psychotropní látku nebo jedu, bude potrestán odnětím svobody až na pět let nebo zákazem činnosti nebo peněžitým trestem nebo propadnutím věci.

(2) Odnětím svobody na 2 - 10 let bude pachatel potrestán, spáchá-li čin vůči dítěti nebo organizovaně,

§ 180 Neoprávněně nakládání s osobními údaji

(1) Kdo, byť i z nedbalosti, neoprávněně sdělí, zpřístupní, jinak zpracovává nebo si přisvojí osobní údaje o jiném shromážděné..., bude potrestán odnětím svobody ...nebo peněžitým trestem.

-----*(majetek/hospodaření)*-----

§ 254 Zkreslování údajů o stavu hospodaření a jmění

(1) Kdo nevede účetní knihy, zápisy nebo jiné doklady sloužící k přehledu o stavu hospodaření a majetku nebo k jejich kontrole, ač je k tomu podle zákona povinen, nebo kdo v takových účetních knihách, zápisech nebo jiných dokladech uvede nepravdivé nebo hrubě zkreslené údaje, nebo kdo takové účetní knihy, zápisy nebo jiné doklady zničí, poškodí, učiní neupotřebitelnými nebo zatají a ohrozí tak majetková práva jiného nebo včasné a řádné vyměření daně, bude potrestán odnětím svobody na až 2 léta nebo zákazem činnosti nebo peněžitým trestem.

§ 206 Zpronevěra

(1) Kdo si přisvojí cizí věc, která mu byla svěřena, a způsobí tak na cizím majetku škodu nikoli nepatrnou, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo zákazem činnosti nebo peněžitým trestem nebo propadnutím věci.

§ 212 Dotační podvod

(1) Kdo v žádosti o poskytnutí dotace... uvede nepravdivé nebo hrubě zkreslené údaje, nebo údaje zamlčí

(2) Kdo použije v nikoli malém rozsahu prostředky účelové dotace na jiný účel

...bude potrestán odnětím svobody na až 2 léta nebo zákazem činnosti ...

§ 228 Poškozování cizí věci

(1) Kdo zničí, poškodí nebo učiní neupotřebitelnou cizí věc a způsobí tak na cizím majetku škodu nikoli nepatrnou, bude potrestán odnětím svobody až na 1 rok nebo zákazem činnosti nebo peněžitým trestem .

-----**(zdraví)**-----

§ 146 Ublížení na zdraví

(1) Kdo jinému úmyslně ublíží na zdraví, bude potrestán odnětím svobody ...až na 3 léta.

(3) Odnětím svobody na 5 až 10 let bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 smrt.

§ 148 Kdo jinému z nedbalosti ublíží na zdraví tím, že poruší důležitou povinnost vyplývající z jeho zaměstnání, povolání, postavení nebo funkce nebo uloženou mu podle zákona, bude potrestán ...

§ 143 Usmrcení z nedbalosti

(1) Kdo jinému z nedbalosti způsobí smrt, bude potrestán odnětím svobody až na 3 léta

(2) Odnětím svobody na až 5 let bude potrestán, kdo spáchal čin uvedený v odstavci 1 proto, že porušil důležitou povinnost vyplývající z jeho zaměstnání, povolání, postavení nebo funkce nebo uloženou mu podle zákona.

§ 150 Neposkytnutí pomoci

(1) Kdo osobě, která je v nebezpečí smrti nebo jeví známky vážné poruchy zdraví, ...neposkytne potřebnou pomoc, ač tak může učinit bez nebezpečí pro sebe nebo jiného, bude potrestán odnětím svobody až na 2 léta.

(2) Kdo osobě, která je v nebezpečí smrti nebo jeví známky vážné poruchy zdraví, neposkytne potřebnou pomoc, ač je podle povahy svého zaměstnání povinen takovou pomoc poskytnout, bude potrestán odnětím svobody..

-----**(péče o svěřené osoby)**-----

§ 201 Ohrožování výchovy mládeže

(1) Kdo, byť i z nedbalosti, ohrozí rozumový, citový nebo mravní vývoj dítěte tím, že...

d) závažným způsobem poruší svou povinnost pečovat o osobu mladší než osmnáct let, bude potrestán ...

(2) Kdo umožní, byť i z nedbalosti, osobě mladší než osmnáct let hrát na výherním hracím přístroji, který je vybaven technickým zařízením, které ovlivňuje výsledek hry a které poskytuje možnost peněžité výhry, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok nebo peněžitým trestem nebo zákazem činnosti.

§ 195 Opuštění dítěte nebo svěřené osoby

(1) Kdo opustí dítě nebo osobu, o které má povinnost pečovat a která si sama nemůže opatřit pomoc, a vystaví je tím nebezpečí smrti nebo ublížení na zdraví, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až tři léta.

(3,4) Odnětím svobody na 2 až 10 let bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 těžkou újmu na zdraví / smrt.

§ 177 Útisk

Kdo jiného nutí, zneužívá jeho tísně nebo závislosti, aby něco konal, opominul nebo trpěl, bude potrestán odnětím svobody až na 1 rok.

§ 198 Týrání svěřené osoby

(1) Kdo týrá osobu, která je v jeho péči nebo výchově, bude potrestán odnětím svobody na 1 až 5 let.

-----**(mravnost)**-----

§ 191 Šíření pornografie

(2) Kdo písemné, fotografické, filmové, elektronické, ... pornografické dílo

a) nabízí, přenechává nebo zpřístupňuje dítěti,... bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta...

§ 202 Svádění k pohlavnímu styku

(1) Kdo nabídne, slíbí nebo poskytne dítěti za pohlavní styk s ním, nebo za jeho pohlavní sebeukájení, obnažování nebo jiné srovnatelné chování úplatu nebo jinou výhodu či prospěch, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta ...

§ 185 Znásilnění

(1) Kdo jiného násilím nebo pohrůzkou násilí či jiné těžké újmy donutí k pohlavnímu styku nebo kdo k takovému činu zneužije bezbrannosti jiného, bude potrestán odnětím svobody na až 5 let.

(2) Odnětím svobody na až 10 let bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 na dítěti

(3) Odnětím svobody na až 12 let bude pachatel potrestán, spáchá-li takový čin na dítěti mladším než 15 let.

§ 186 Sexuální nátlak

(2) Kdo přiměje jiného k pohlavnímu styku, k pohlavnímu sebeukájení, k obnažování nebo jinému srovnatelnému chování zneužívá jeho závislosti, nebo svého postavení a z něho vyplývající důvěryhodnosti nebo vlivu, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až čtyři léta nebo zákazem činnosti.

§ 187 Pohlavní zneužití

(1) Kdo vykoná soulož s dítětem mladším 15 let nebo kdo je jiným způsobem pohlavně zneužije bude potrestán...;

(2) na až 10 let bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 na dítěti svěřeném jeho dozoru, zneužívá jeho závislosti, či svého postavení s z něj vyplývající důvěryhodnosti či vlivu

9. Postavení dítěte

9/A Postavení dítěte / Úmluva o právech dítěte

• byla přijata Valným shromážděním OSN v roce 1959 jako několik bodů ve smlouvě, která měla schránit dětská práva a zájmy. Postupem času se z několika bodů vytvořil několikastránkový předpis. Právní řád ČR převzal Úmluvu ve znění z 30. září 1990 jako zákon č. 104/1991 Sb.

• obsahuje zásady, které upravují postavení dítěte ve společnosti. Její hlavní myšlenou je to, že dítě má právo na šťastné dětství, od toho se pak odvíjí práva dítěte obsažená v tomto mezinárodněprávním dokumentu

Výňatek některých bodů z Úmluvy o právech dítěte:

- čl. 1: dítětem se rozumí každá lidská bytost mladší 18 let
- čl. 3: zájem dítěte musí být předním hlediskem při jakékoliv činnosti týkající se dětí
- čl. 6: dítě má přirozené právo na život
- čl. 13: dítě má právo na svobodu projevu, čl. 14: ... na svobodu myšlení, svědomí a náboženství
- čl. 16: žádné dítě nesmí být vystaveno svévolnému zasahování do svého soukromého života, rodiny, domova nebo korespondence ani nezákonným útokům na svou čest a pověst
- čl. 18: oba rodiče mají společnou odpovědnost za výchovu a vývoj dítěte. Rodiče mají prvotní odpovědnost za výchovu a vývoj dítěte. Základním smyslem jejich péče je zájem dítěte.
- čl. 27: dítě má nárok na životní úroveň nezbytnou pro jeho tělesný, duševní, duchovní, mravní a sociální rozvoj. Rodiče nesou v rámci svých schopností a finančních možností základní odpovědnost za zabezpečení životních podmínek nezbytných pro rozvoj dítěte.
- čl. 28: dítě má právo na bezplatné základní vzdělání
- čl. 31: dítě má právo na odpočinek a volný čas, na účast ve hře a oddechové činnosti odpovídající jeho věku
- čl. 37: žádné dítě nesmí být podrobeno ... krutému, nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání.

Pozn.: Plné znění Úmluvy o právech dítěte : <http://www.idm-msmt.cz/umluva/umtext.html>

9/B Postavení dítěte / Rodičovská zodpovědnost / zákon 89/2012 Sb. , občanský zákoník

Rodičovská zodpovědnost

§ (1) Rodičovská zodpovědnost je souhrn práv a povinností, jež spočívá v

- a) péči o nezletilé dítě, zahrnující zejména péči o jeho zdraví, jeho tělesný, citový, rozumový a mravní vývoj,
- b) vykonávání dohledu nad nezletilým dítětem odpovídající jeho vyspělosti, a
- b) zastupování nezletilého dítěte při právních jednáních a správě jeho jmění

(2) Při tom jsou rodiče povinni důsledně chránit zájmy dítěte, řídit jeho jednání a vykonávat nad ním dohled odpovídající jeho vyspělosti. Mají právo užít přiměřených výchovných prostředků tak, aby nebyla dotčena důstojnost dítěte a ohroženo jeho zdraví, jeho tělesný, citový, rozumový a mravní vývoj.

(3) Dítě, které je schopno s ohledem na stupeň svého vývoje vytvořit si vlastní názor a posoudit dosah opatření jeho se týkajících, má právo obdržet potřebné informace a svobodně se vyjadřovat ke všem rozhodnutím rodičů týkajících se podstatných záležitostí jeho osoby a být slyšeno v každém řízení, v němž se o takových záležitostech rozhoduje.

(4) Dítě, které žije ve společné domácnosti s rodiči, je povinno podle svých schopností jim pomáhat.

...
§ Dítě je povinno své rodiče ctít a respektovat.

§ Rodiče zastupují dítě při právních úkonech, ke kterým není plně způsobilé.

!! Pozn.: Přiměřeně platí i pro osoby v jejichž péči dítě dočasně je (např. vedoucí) !!

**Pozor: Je-li mezi rodiči spor o výkon rodičovských práv (při rozvodu aj.) >> je žádoucí mít jasná a oběma rodiči podepsaná pravidla (kdo vyzvedává dítě, koho kontaktovat...)
Pokud je dítě soudem svěřeno do péče jen jednoho rodiče - je rozhodující pouze jeho vůle.**

10. Osobnostní práva & osobní údaje

Ochrana osobnostních práv

- osobnostní práva jsou chráněna Listinou základních práv a svobod a Občanským zákoníkem
- jsou to zejména:
  - ochrana tělesné integrity
  - svoboda pohybu
  - svoboda projevu
  - ochrana soukromí a soukromých písemností
  - ochrana podoby a dalších ryze osobních projevů

Při činnosti oddílu platí:

- 1) osobnostní práva náleží i dítěti (věk nerozhoduje)
- 2) každý vč. střediska (vůdců, ...) musí osobnostní práva respektovat
tedy nelze bez souhlasu osoby nebo jiného velmi vážného důvodu např.:
  - zadržovat či kontrolovat korespondenci dětí na tábore (vč. emailu, chatu, sms, ...)
  - odebrat či upravit dítěti jeho deníček / kresbu
  - pořizovat fotografie / video / audio nahrávky osoby (převážně osobní)
  - - pokud výše uvedené jsme získali - nesmíme to šířit dalším osobám
  - zbytečně zasahovat do jeho soukromí, důstojnosti, studu
  - trestat ponižujícími tresty
  - ostříhat vlasy , získat otisk prstu , atd ....

Pozn.: ochrana osobnostních práv se může kumulovat s ochranou osobních údajů

- 3) Zásah do chráněného osobnostního práva je možný pouze z váženého důvodu:

- (a) ochrana života / zdraví osoby (*kontrola oblékání, hygieny, stravování, léků ... dítěte*)
- (b) výchova -- ale vážíme to měřítky společnosti (*např. při učení se kreslit stromy jistě můžeme dítěti do kresby koukat či s kresbou pracovat; nebo vůdce si může vést zápisky o dětech pro účely např. osobního výchovného plánu*)
- (c) ochrana jiných právem chráněných hodnot (*např. majetek dalších osob*) - vždy proporcionalita
- (e) můžeme přiměřeně dokumentovat vlastní činnost (*např. fotodokumentace tábora*) a tu i v přiměřené komunitě (*oddíl vč. rodičů, apod.*) přiměřeně publikovat -- nikoliv však způsobem zbytečně zasahujícím (*tzn. fotka více dětí při činnosti je ok / velmi osobní nelichotivá fotka není ok*), vůdcovy poznámky o dětech napomáhající výchově v oddíle)
- (f) udělila-li osoba souhlas (dítě či rodič - viz kapitola 3 o svéprávnosti)

Ochrana osobních údajů

- zákon č. 101/2000 Sb, **o ochraně osobních údajů**:
- upravuje ochranu osobních údajů, práva a povinnosti při jejich zpracování a
- **osobní údaj** = je informace týkající se určitého subjektu údajů a to zejména číslem, kódem nebo více specifickými prvky
(údaj, pomocí něžž můžeme **určit osobu jako jednotlivce**. Tj. jde např. o RČ, ale ne o křestní jméno)
- **citlivé údaje** - osobní údaj, který vypovídá o národnostním nebo etnickém původu, členství v politických stranách, o zdravotním stavu, sexuální orientaci či náboženském přesvědčení
- **zpracování osobních údajů** = úplně vše, co se dá s takovými údaji podniknout.
- **správce** = kdo určuje účel a prostředky zpracování údajů, provádí zpracování údajů a odpovídá za něj

Správce je povinen:

- zpracovávat pouze pravdivé a přesné údaje
- shromažďovat osobní údaje pouze ke stanovenému účelu a uchovávat pouze na nezbytnou dobu
- zpracovávat osobní údaje pouze v souladu s účelem, k němuž jsou shromážděny
- mít pokud možno souhlas subjektu údajů ke zpracování jeho osobních údajů
  - > doporučuje se používat oficiální verzi přihlášky člena - je v ní dobře formulovaný souhlas
- zabezpečit osobní údaje tak, aby nemohlo dojít k neoprávněnému nebo nahodilému přístupu k nim či k jejich dalšímu zpracování, změně, zničení...

Spolky (občanská sdružení) mají výjimku z některých povinností - ale odpovídají stále .

11. Příroda

11/A Lesní zákon - zákon č. 289/1995 Sb. o lesním porostu

Jsou 3 okruhy činností : (A) povolené činnosti - (B) povolené se souhlasem vlastníka - (C) zakázané :

A - POVOLENÁ ČINNOST - obecné užívání lesů

§ 19 Užívání lesů

(1) Každý má právo vstupovat do lesa na vlastní nebezpečí, sbírat tam pro vlastní potřebu lesní plody a suchou na zemi ležící klet. Při tom je povinen les nepoškozovat, nenarušovat lesní prostředí a dbát pokynů vlastníka, popřípadě nájemce lesa a jeho zaměstnanců...

(3) Na návrh vlastníka lesa nebo z vlastního podnětu může orgán státní správy lesů z důvodu ochrany lesa nebo v zájmu zdraví a bezpečnosti občanů rozhodnout o dočasném omezení nebo vyloučení vstupu do lesa, nejvýše však na dobu tří měsíců. Totéž lze stanovit nařízením obce s rozšířenou působností.

B - ČINNOST ZAKÁZANÁ S MOŽNOSTÍ VÝJIMKY (výjimku uděluje vlastník lesa) :

§ 20 (1) V lesích je zakázáno - pokud není majitelem lesa udělena výjimka ze zákazu -

- a) rušit klid a ticho,
- b) provádět terénní úpravy, narušovat půdní kryt, budovat chodníky, stavět oplocení a jiné objekty,
- c) vyzvedávat semenáčky a sazenice stromů a keřů lesních dřevin,
- d) těžit stromy a keře nebo je poškozovat,
- f) sbírat lesní plody způsobem, který poškozuje les,
- g) jezdit a stát s motorovými vozidly,
- h) vstupovat do míst oplocených nebo označených zákazem vstupu,
- i) vstupovat do porostů, kde se provádí těžba, manipulace nebo doprava dříví,
- j) mimo lesní cesty a vyznačené trasy jezdit na kole, na koni, na lyžích nebo na saních,
- k) kouřit, rozdělávat nebo udržovat otevřené ohně - v lese a do 50m od lesa - a tábořit mimo vyhrazená místa,

(5) Organizované nebo hromadné sportovní akce lze v lese konat na základě oznámení orgánu státní správy lesů. V oznámení, které musí být předloženo nejméně 30 dnů před dnem konání této akce, pořadatel uvede místo a termín konání této akce, předpokládaný počet účastníků, způsob zajištění a souhlas vlastníka lesa. Orgán státní správy lesů může do 15 dnů ode dne doručení oznámení stanovit doplňující podmínky. Ustanovení odstavce 1 písm. g) a j) a odstavce 4 nejsou dotčena.

C - ČINNOST ZAKÁZANÁ - BEZ MOŽNOSTI VÝJIMKY

§ 20 (1) V lesích je zakázáno

- l) odhazovat hořící nebo doutnající předměty,
- m) narušovat vodní režim a hrabat stelivo,
- o) znečišťovat les odpady a odpadky.

Přestupky proti zák. o lesích (§ 53)

- (1) Přestupku se dopustí ten, kdo v rámci obecného užívání lesa v lese poruší zákazy (B - C)
- (2) Za přestupek může uložit orgán státní správy lesů pokutu až do výše 5000 Kč nebo až do výše 15 000 Kč.

praxe:

- 1) Hajný / myslivec / majitel lesa - nás pouze z rozmaru vyhodit nemůže ---
- 2) Soušky (i stromy) můžeme kácet s povolením majitele lesa (viz § 20 odst. 1) písm. d)) ---
- 3) Oheň můžeme rozdělávat mimo vyhrazená ohniště jen se svolením majitele lesa (viz - písm. k)) ---
- 4) Tábořit v lese nelze! -- Lze bivakovat = přespat v malém počtu (cca 5 osob?) bez stanu a ohně
--- avšak v rezervacích / CHKO / NP nelze obvykle ani přespat (dle návštěvního řádu) !

Osoby oprávněné kontrolovat užívání lesa:

- 1) pracovník státní správy lesů ("hajný"), lesní stráž, stráž ochrany přírody
= úředník státní správy lesů - kontroluje a pokutuje dle lesního zákona, prokazuje se průkazem
- 2) orgánem státní správy lesů --> je obec s rozšířenou působností (obecní úřady "větších" obcí)
- 3) myslivec = soukromá osoba vykonávající právo myslivosti - nemá žádnou pravomoc kontrolovat/dávat pokyny
- 4) majitel, nájemce = kontroluje, uděluje výjimky, uděluje pokyny k užívání lesa v mezích zákona - nemůže dávat pokuty, ale může požadovat náhradu škody (nedohodneme-li se, může nás žalovat)

11/B. Zákon č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny

- stanovuje, že všechny druhy živočichů a rostlin jsou chráněny před takovým jednáním, které by vedlo k ohrožení druhu

- zákon zároveň vymezuje i pojem *zvláště chráněné živočišné a rostlinné druhy*

U těchto zvláště chráněných druhů, jejichž seznam je stanoven ve vyhlášce MŽP č. 395/1992 Sb., je zakázáno skoro všechno (rostliny: trhat, sbírat, ale také držet, pěstovat, prodávat apod.; zvířata: např. zákaz chytání, rušení, ale i poškození nebo přemístění jejich sídel (např. ptačích hnízd).

U rostlin i zvířat platí, že je chráněn i jejich přirozený biotop.

- Zákon definuje a vymezuje kategorie zvláště chráněných území:

<i>typ ochrany</i>	<i>orgán ochrany přírody (kontroluje, uděluje výjimky, vydává návštěvní řád)</i>
1 -- národní parky, 2 -- chráněné krajinné oblasti,	správa NP resp. CHKO
3 -- národní přírodní rezervace, 4 -- přírodní rezervace, 5 -- národní přírodní památky 6 -- přírodní památky	obecní úřad

<< Ve zvláště chráněných územích platí různá omezení - uvedena v návštěvních řádech. Pro mnohé činnosti na těchto místech je potřeba zvláštní povolení orgánů ochrany přírody (nejčastěji obecní úřad nebo správa NP resp. CHKO).

Porušení zákona se trestá poměrně vysokými pokutami, v případě velmi závažného porušení se může jednat i o trestný čin.

12. HYGIENICKÁ VYHLÁŠKA

VYHLÁŠKA Ministerstva zdravotnictví 106/2001 Sb., O hygienických požadavcích na zotavovací akce pro děti

(výťah)

(1) Při pořádání **tábora pro méně jak 30 dětí do 15 let** (jiná podobná akce) musí pořadatel minimálně zajistit:

- a) hygienicky nezávadný stav zařízení,
- b) zásobování akce pitnou vodou
- c) účast způsobilých osob (potravinářský průkaz pro osoby připravující jídlo a potvrzení o zdravotní způsobilosti pro vedoucí pracující s dětmi) –

-----
(2) Pořadatel tábora **pro 30 a více dětí do 15 let ("zotavovací akce")** musí zajistit všechny podmínky pro zotavovací akci vyplývající ze zákona č. 258/2000 Sb. a vyhlášky 106/2001 Sb. Jedná se zejména o:

a) Účast zdravotně způsobilých dětí a ostatních pracovníků (dozor, osoby činné při stravování), dokladá se písemným potvrzením (viz kapitola 2 - Účastníci a vedení tábora)

b) Zásobování akce pitnou vodou (doloženo rozbořem vody ne starším než 3 měsíce)

c) Kuchyně

- označení pracovních ploch pro práci s tepelně opracovaným a tepelně neopracovaným pokrmem
- mytí kuchyňského a jídelního nádobí v pitné vodě
- zastřešený prostor jídelny, kuchyně, umývárny nádobí a skladu potravin
- skladování potravin za podmínek daných výrobcem (pozor na maso, uzeniny, vejce...)

d) Umývárny

- na 5 dětí 1 výtokový kohout s odvodem použité vody (nebo potok odpovídající hygienickým limitům)
- možnost koupání nebo osprchování v teplé vodě alespoň jednou za týden (možno nahradit saunou)
- k účelům osobní hygieny, s výjimkou čištění zubů, a k úklidu lze používat vodu z potoka

e) Záchody

- oddělené podle pohlaví + zajištěná intimita záchodů
- na každých dalších 15 dětí jeden záchod
- možnost mytí rukou v tekoucí vodě, denní přesypávání zeminou
- děti nesmějí provádět úklid záchodů

f) Ošetřovna a izolace

- ošetřovna a izolace odděleně ve vyčleněných stanech
- umístění léků a zdravotnické dokumentace tak, aby k nim neměly volný přístup děti ani jiné osoby
- možnost mytí v tekoucí vodě
- vybavení lékárníčky (min. rozsah dle vyhlášky 148/2001 Sb., neprošlé datum použitelnosti)
- vedení zdravotnického deníku, seznamu účastníků a zdravotní dokumentace

g) Ubytování a spánek

- stany s nepromokavou stanovou plachtou; nutno provádět denní úklid všech prostor
- ubytování dětí odděleně podle pohlaví
- min. 9 hodin spánku s výjimkou noci, kdy se pořádá noční hra

h) Stravování

- denně musí být zajištěno min. 5 jídel, jedno z hlavních jídel musí být teplé, teplý nápoj ke snídani
- nápoje musí být k dispozici po celý den uchovávané v krytých nádobách s výpustným kohoutem
- na táborech do 50 dětí se mohou děti pod dozorem podílet na přípravě celé stravy a na jejím výdeji, při vyšší počtu osob jen na přípravě stravy před tepelným opracováním a na pomocných pracích

13. další předpisy

Podstatná část našich činností, zvláště těch méně obvyklých (lyžování, horolezení, sjíždění řek...), je regulována zvláštními předpisy - v duchu zásady *neznalost zákona neomlouvá* - je třeba vždy nastudovat a splnit požadavky příslušné právní úpravy...!!